

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Асен Воденичаров

към катедра „Гражданскоправни науки“, Правно-исторически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“ в качеството си на член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 „Право“ (Наказателен процес), обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ, бр. 107/12.12.2025 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукцията представени от ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова

Определен съм за член на научното жури по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.6 Право (Наказателен процес) със Заповед № 176 от 30.01.2026 г. на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“. Представям настоящото становище в изпълнение на възложените ми задължения и при съобразяване с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и вътрешните правила на университета.

I. Кратки биографични данни за кандидата

В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по Наказателен процес участва един кандидат – ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова. Кандидатът е завършил висшето си образование по специалност „Право“ в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. През 2018 г. продължава обучението си в същото висше училище, след като е зачислена като докторант в посоченото основно звено на ЮЗУ „Неофит Рилски“ към катедра „Публичноправни науки“. Докторската си степен придобива в резултат на проведена на 01.12.2022 г. публична защита на дисертационен труд на тема „*Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита*“, с което поставя основата на траен научен интерес към екологичната престъпност и наказателното ѝ преследване. Преподавателската дейност на кандидата започва

през 2018 г., като преподавател на хонорар. От месец февруари 2023 г. д-р Атанасова е назначена на академичната длъжност „асистент“ към катедра „Публичноправни науки“ в ПИФ на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и продължава да я заема и до момента. Дейността ѝ като преподавател е концентрирана в областта на наказателното право и процес, като видно от представените към заявлението за кандидатстване документи, в учебната ѝ натовареност е включено провеждането както на семинарни упражнения (по дисциплините „Наказателнопроцесуално право“ и „Наказателно право“), така и на лекционни курсове (по дисциплината „Наказателнопроцесуално право“).

Професионалният профил на кандидата се характеризира със съчетание между академична и практическа подготовка. Преди и паралелно с преподавателската си дейност, ас. д-р Атанасова е натрупала съществен практически опит като адвокат на свободна практика, както и като старши юрисконсулт в „Басейнова дирекция“ към Министерството на околната среда и водите и в Агенция „Пътна инфраструктура“. Този практически опит намира пряко отражение в научните ѝ изследвания, които се отличават с ясно изразена приложна насоченост.

Представените документи удостоверяват, че кандидатът изпълнява изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, правилника за неговото прилагане и вътрешните правила на висшето училище. Не са налице данни за плагиатство или други нарушения на академичната етика.

II. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

За участие в конкурса са представени седем броя научни трудове, от които една монография, една книга издадена на база дисертационен труд и пет броя публикации, представляващи статии и доклади, част от които са публикувани в рецензирани международни издания, което свидетелства за стремеж към участие в по-широк научен дебат. Научната продукция е релевантна за обявения конкурс по наказателен процес и демонстрира необходимата тематична фокусираност и научна стойност.

Представени трудове:

Хабилитационен труд: *„Наказателнопроцесуална защита на околната среда в контекста на съвременните предизвикателства“*, Университетско

издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, 2026, 156 стр., ISBN 978-954-00-0447-1;

Книга, основана на дисертационен труд: *„Наказателноправна защита на водите в Република България“*, Изд. „Пропелер“, София, 2025, 238 стр., ISBN 978-954-392-821-7;

Публикации:

Atanasova, D. and Krasteva, N. (2025). *Environmental Protection and the New Safeguards Provided in Directive (EU) 2024/1203 on the Protection of the Environment Through Criminal Law*. Environment. Technology. Resources, Vol. 1, pp. 37–41, реферирано и индексирано в Web of Science;

Angelova, N. et al. (2025). *Работа в условия на стрес: Анализ на психичното благополучие на служители в български затвори*. Psychological Thought, Vol. 18(2), ISSN 2193-7281, индексирано в Web of Science;

Atanasova, D. and Krasteva, N. (2024). *Characterisation of Environmental Damage in Water Crime*. Maritime Law and Industry, 94–99;

Атанасова, Д. (2025). *Експертна и процесуална компетентност в наказателното производство за защита на околната среда*. „Право, политика и администрация“, ISSN 2367-4601;

Атанасова, Д. (2025). *Наказателноправна защита на водите чрез съставите, предвиждащи екологични вреди за околната среда*. Сборник от научна конференция, 2025.

В количествено отношение научната продукция на кандидата отговаря на изискванията и критериите, определени в националните наукометрични показатели за професионалното направление 3.6 Право за заемане на академичната длъжност „доцент“. По показател цитирания е значително над нормата, а при допълнителните изисквания, които изключват специалност Право по показател участия във вътрешноуниверситетски проекти и проекти по Фонд „Научни изследвания“ кандидатът има 45 т.

III. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Представеният монографичен труд на тема *„Наказателнопроцесуална защита на околната среда в контекста на съвременните предизвикателства“* е с обем от 156 страници и е структуриран в увод, три глави, заключение, библиография и приложение, съдържащо емпирично изследване. Предвид

нарастващото значение на екологичните проблеми и необходимостта от ефективното противодействие на този вид престъпност темата е изключително актуална. Още на пръв поглед прави впечатление добре премислената композиция на изследването, която осигурява логическа последователност и яснота в изложението. Авторът проследява развитието на изследвания проблем, като умело преминава от теоретичните постановки към нормативната уредба и практическите измерения на темата. Това структурно решение позволява пълноценно разгръщане на изследователския потенциал на труда.

В първа глава „Съвременни теории и правна рамка на екологичните престъпления“, посветена на съвременните теоретични концепции и правната рамка на екологичните престъпления, се откроява стремежът на автора към интердисциплинарност. Особено ценен е критичният прочит на традиционния подход към престъпността, който разкрива неговите ограничения при оценката на деяния, засягащи околната среда. Прави впечатление, че авторът последователно проследява развитието на научните възгледи – от традиционните постановки на криминологията до съвременни концепции като „екоцид“, „генерационен иск“ и „престъпления срещу бъдещето“, като ги разглежда не изолирано, а през по-широка правна перспектива. Тези концепции са изключително актуални и отразяват новите предизвикателства не само пред екологичната престъпност, но и пред правото. В практиката на ЕСПЧ аргументите за „генерационни иски“ вече получават съдебно значение: в делото *Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and Others v. Switzerland* (Голяма камера, 9.04.2024) съдът констатира нарушение в това, че Швейцария не е предприела достатъчно мерки срещу изменението на климата, докато в *Duarte Agostinho and Others v. Portugal and 32 Others* (9.04.2024) подобна жалба е обявена за недопустима по процесуални основания - факт, който подчертава едновременно възможността за ефективна съдебна защита и необходимостта от процесуални и нормативни реформи на национално ниво, за да бъдат междугенерационните претенции реално разглеждани. От гледна точка на гражданското право се поставя въпроса за адекватността на класическите институти на деликтната отговорност спрямо новите форми на увреждане, характеризиращи се с колективност, продължителност и насоченост към бъдещето. Не може да не се отбележи като принос на труда и извеждането на особеностите на екологичното престъпление през призмата на европейската и национална правна рамка.

В глава втора *„Реализиране на наказателната отговорност при екологични престъпления - нормативна рамка и практически предизвикателства“* систематично и аргументирано се изследва съответствието на българската правна рамка с реалните проявления на екологичната престъпност и изискванията за транспониране на новата Директива (ЕС) 2024/1203 относно защитата на околната среда чрез наказателно право. Изведени са спецификите в разследването на екологични престъпления. Предложени са конкретни мерки за усъвършенстване на разследването, доказването и наказателното им преследване. На базата на емпирични данни (2020–2025) е направен убедителен анализ на разликата между административното и наказателното санкциониране и необходимостта от специализирани екипи за разследване.

Глава трета *„Възстановителното правосъдие в наказателните производства за екологични престъпления“* прави систематичен и аргументиран преглед на възстановителните механизми в контекста на екологичните престъпления и представя ценни сравнителноправни модели (Нова Зеландия, Австралия, Испания, Италия), които могат да служат за адаптация в българското право. Глава трета представлява значим научно-практичен принос с ясно аргументирани и практически приложими предложения *de lege ferenda*, които заслужават приемане и доразработване при законодателното въвеждане на новите стандарти за защита на околната среда.

Сред научните приноси могат да бъдат специално открити:

- Комплексния анализ и оценка на Директива (ЕС) 2024/1203 относно защитата на околната среда чрез наказателно право с конкретни препоръки за транспониране в българското право;
- Конкретните предложения *de lege ferenda* изведени в глава трета;
- Емпиричният анализ, въз основа на който са изведени основните проблеми свързани с реализиране на наказателното преследване по екологични престъпления.

IV. Критични бележки и препоръки

Бих препоръчал на кандидата монографичният труд да бъде доразвит, като се разшири и задълбочи анализът относно защита интересите на бъдещите поколения, правните механизми как това да се

случи и евентуалните печки за въвеждането им, както в европейското, така и в българското законодателство.

V. Заключение

Представените от д-р Даниела Димитрова Атанасова научни трудове за участие в конкурса, напълно отговарят по своето съдържание и качество на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Налице е необходимият обем научна продукция, публикувана след придобиването на ОНС „доктор“, с което са изпълнени законовите критерии за участие в конкурса.

Научната продукция на кандидата извежда редица значими и оригинални научни приноси, които свидетелстват за високо професионално и изследователско равнище. Кандидатът демонстрира отлична способност да формулира научни проблеми, да развива аргументирани тези и да предлага обосновани решения на актуални въпроси от областта на наказателното право и наказателния процес. Въз основа на извършения анализ считам, че ас. д-р Даниела Атанасова изцяло изпълнява изискванията на чл. 24, ал. 1, т. 1, 2, букви „а“ и „б“, т. 3 и ал. 3 от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. Право (Наказателен процес) и препоръчвам на членовете на научното жури да предложат на Факултетния съвет на Правно-историческия факултет нейното избиране за доцент в Югозападния университет „Неофит Рилски“.

30.03.2026 г.

Член на научното жури:

(проф. д-р Асен Воденичаров)

OPINION

by **Prof. Dr. Asen Vodenicharov**

lecturer at the Department of Civil Law Sciences, Faculty of Law and History, South-West University “Neofit Rilski,” in his capacity as a member of the academic jury in the competition for the academic position of “associate professor” in professional field 3.6 “Law” (Criminal Procedure), announced by South-West University “Neofit Rilski” in the State Gazette, No. 107/12.12.2025

Regarding the scientific, scientific-applied, and professional-academic activity and output presented by Asst. Prof. Dr. Daniela Dimitrova Atanasova

I have been appointed as a member of the academic jury for the competition to fill the academic position of “Associate Professor” in the professional field 3.6 Law (Criminal Procedure) by Order No. 176 of January 30, 2026, issued by the Rector of Neofit Rilski South-West University. I submit this opinion in fulfillment of the duties assigned to me and in accordance with the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation, and the university’s internal rules.

I. Brief biographical information of the candidate

One candidate—Assistant Professor Daniela Dimitrova Atanasova, Ph.D.—is participating in the announced competition for the academic position of “Associate Professor” in Criminal Procedure. The candidate completed her higher education in the “Law” at the Faculty of Law and History of South-West University “Neofit Rilski.” In 2018, she continued her studies at the same university after being enrolled as a doctoral student in the Department of Public Law at the Faculty of Law and History of South-West University “Neofit Rilski.” She earned her doctoral degree following a public defense on December 1, 2022, of her dissertation titled “*Waters in the Republic of Bulgaria and Their Criminal Law Protection*”, thereby laying the foundation for a lasting academic interest in environmental crime and its criminal prosecution. The candidate began her teaching career in 2018 as an part-time lecturer.

Since February 2023, Dr. Atanasova has held the academic position of “Assistant Professor” in the Department of Public Law at the Faculty of Law of South-West University “Neofit Rilski” and continues to hold this position to this day. Her teaching activities are focused on criminal law and criminal procedure; as evidenced by the documents submitted with her application, her teaching load includes both seminar exercises (in the courses “Criminal Procedure Law” and “Criminal Law”), as well as lecture courses (in the subject “Criminal Procedure Law”).

The candidate’s professional profile is characterized by a combination of academic and practical training. Prior to and in parallel with her teaching activities, Assoc. Prof. Atanasova has gained substantial practical experience as a attorney-at-law in private practice, as well as a senior legal advisor at the “Basin Directorate” of the Ministry of Environment and Water and at the Road Infrastructure Agency. This practical experience is directly reflected in her scientific research, which is characterized by a clear applied focus.

The submitted documents certify that the candidate meets the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the regulations for its implementation, and the internal rules of the university. There is no evidence of plagiarism or other violations of academic ethics.

II. Summary of the Candidate’s Academic Output

Seven scholarly works have been submitted for the competition, including one monograph, one book based on a dissertation, and five publications consisting of articles and papers, some of which have been published in peer-reviewed international journals indexed in Web of Science, demonstrating a commitment to engaging in a broader scholarly debate. The scholarly output is relevant to the announced competition in criminal procedure and demonstrates the necessary thematic focus and scientific merit .

Published works:

Habilitation thesis: “Criminal Procedural Protection of the Environment in the Context of Contemporary Challenges,” Neofit Rilski University Press, Blagoevgrad, 2026, 156 pp., ISBN 978-954-00-0447-1;

Book based on a dissertation: “Criminal Law Protection of Water Resources in the Republic of Bulgaria,” Propeller Publishing House, Sofia, 2025, 238 pp., ISBN 978-954-392-821-7;

Publications:

Atanasova, D. and Krasteva, N. (2025). Environmental Protection and the New Safeguards Provided in Directive (EU) 2024/1203 on the Protection of the Environment Through Criminal Law. *Environment. Technology. Resources*, Vol. 1, pp. 37–41, cited and indexed in Web of Science;

Angelova, N. et al. (2025). Working Under Stress: An Analysis of the Mental Well-being of Employees in Bulgarian Prisons. *Psychological Thought*, Vol. 18(2), ISSN 2193-7281, indexed in Web of Science;

Atanasova, D. and Krasteva, N. (2024). *Characterisation of Environmental Damage in Water Crime*. *Maritime Law and Industry*, 94–99;

Atanasova, D. (2025). Expert and Procedural Competence in Criminal Proceedings for the Protection of the Environment. “Law, Politics, and Administration,” ISSN 2367-4601;

Atanasova, D. (2025). Criminal Law Protection of Water Resources through Offenses Involving Environmental Damage. *Proceedings of a Scientific Conference, 2025*.

In quantitative terms, the candidate’s scientific output meets the requirements and criteria set forth in the national scientometric indicators for professional field 3.6 Law for the academic position of “associate professor.” In terms of citations, the candidate is significantly above the norm, and regarding the additional requirements—which exclude the Law specialty—based on participation in internal university projects and projects funded by the Scientific Research Fund, the candidate has 45 points.

III. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the work submitted for the competition

The submitted monograph on the topic “*Criminal Procedural Protection of the Environment in the Context of Contemporary Challenges*” is 156 pages long and is structured into an introduction, three chapters, a conclusion, a bibliography, and an appendix containing an empirical study. Given the growing importance of environmental issues and the need for effective countermeasures against this type of crime, the topic is highly relevant. Even at first glance, the well-thought-out structure of the study is striking, ensuring logical coherence and clarity in the presentation. The author traces the development of the research problem, skillfully moving from theoretical frameworks to the applicable legal framework and practical dimensions.

This structural approach allows for the full realization of the research potential of the work.

In Chapter one, “*Contemporary Theories and the Legal Framework of Environmental Crimes*”, which is devoted to contemporary theoretical concepts and the legal framework of environmental crimes, the author’s commitment to interdisciplinarity is evident. Particularly valuable is the critical analysis of the traditional approach to crime, which reveals its limitations in assessing acts affecting the environment. It is striking that the author consistently traces the development of scholarly views—from traditional criminological frameworks to contemporary concepts such as “ecocide,” “generational claims,” and “crimes against the future”—examining them not in isolation but through a broader legal perspective. These concepts are highly relevant and reflect the new challenges facing not only environmental crime but also the law. In the case law of the European Court of Human Rights, arguments regarding intergenerational claims have already acquired judicial relevance: in the case of *Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and Others v. Switzerland* (Grand Chamber, April 9, 2024), the Court found a violation in that Switzerland had not taken sufficient measures against climate change, whereas in *Duarte Agostinho and Others v. Portugal and 32 Others* (April 9, 2024), a similar complaint was declared inadmissible on procedural grounds—a fact that simultaneously highlights the possibility of effective judicial protection and the need for procedural and regulatory reforms at the national level to ensure that intergenerational claims are actually considered. From a civil law perspective, the question arises as to the adequacy of the classical institutions of tort liability in relation to new forms of harm characterized by collectivity, duration, and future-oriented nature. It is worth noting as a contribution of this work the identification of the specific features of environmental crime through the lens of the European and national legal frameworks.

Chapter Two, “*Enforcing Criminal Liability for Environmental Crimes: Regulatory Framework and Practical Challenges*,” systematically and thoroughly examines the alignment of the Bulgarian legal framework with the actual manifestations of environmental crime and the requirements for the transposition of new Directive (EU) 2024/1203 on the protection of the environment through criminal law. The specific features of investigating environmental crimes are identified. Concrete measures are proposed to improve investigative activities, evidentiary processes, and criminal prosecution. Based on empirical data (2020–2025), a

compelling analysis is provided of the difference between administrative and criminal sanctions and the need for specialized investigative teams.

Chapter Three, “*Restorative Justice in Criminal Proceedings for Environmental Crimes,*” provides a systematic and well-reasoned overview of restorative mechanisms in the context of environmental crimes and presents valuable comparative legal models (New Zealand, Australia, Spain, Italy) that could serve as a basis for adaptation in Bulgarian law. Chapter Three represents a significant scientific and practical contribution with clearly argued and practically applicable *de lege ferenda* proposals that deserve to be adopted and further developed during the legislative implementation of new environmental protection standards.

Among the scientific contributions, the following can be specifically highlighted:

- A comprehensive analysis and assessment of Directive (EU) 2024/1203 on the protection of the environment through criminal law, with specific recommendations for its transposition into Bulgarian law;
- The specific *de lege ferenda* proposals set forth in Chapter Three;
- The empirical analysis on the basis of which the main problems related to the prosecution of environmental crimes have been identified.

IV. Critical Comments and Recommendations

I would recommend that the candidate further develop this monograph by expanding and deepening the analysis regarding the protection of the interests of future generations, the legal mechanisms for achieving this, and the potential obstacles to their implementation in both European and Bulgarian legislation.

V. Conclusion

The scientific works submitted by Dr. Daniela Dimitrova Atanasova for participation in the competition fully meet, in terms of content and quality, the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria. The required volume of scientific output, published after the acquisition of the “Doctor” degree, is present, thereby fulfilling the legal criteria for participation in the competition.

The candidate’s scientific output demonstrates a number of significant and original scientific contributions, which attest to a high level of professionalism and research. The candidate demonstrates an excellent ability to formulate scientific problems, develop well-reasoned theses, and propose legally substantiated solutions to current issues in the field of criminal law and criminal procedure. Based on the analysis conducted, I consider that Assoc. Prof. Daniela Atanasova fully meets the requirements of Art. 24, para. 1, item 1, 2, letters “a” and “b,” item 3, and paragraph 3 of the Law on Academic Ranks and Academic Positions (ZRASRB) for the academic position of “associate professor” in professional field 3.6. Law (Criminal Procedure) and I recommend that the members of the academic jury propose to the Faculty Council of the Faculty of Law and History her election as associate professor at Neofit Rilski South-West University.

March 30, 2026

Member of the academic jury:

(Prof. Asen Vodenicharov, Ph.D.)